

АНТОЛОГИИТЕ КАТО ЕКСПОРТЕН КАНОН*

Преводните антологии са един от най-бързите и икономични начини за запознаване с някоя чужда литература, както и за промотиране на национални литературни ценности навън. Теоретикът на съвременното изкуство Артър Данто отбелязва, че когато две страни искат да изразят добра воля една към друга, те често започват да обменят помежду си експозиции на национални съкровища или произведения на изкуството¹. Същото е валидно и за публикуването на преводни антологии на националните литератури. Добър пример за това е обменът на поетически антологии между България и Македония в края на 90-те години на XX век, когато бяха подобрени връзките между двете страни. Този тип издания са любопитен материал за изследване на различните стратегии за изграждане на „експортен“ образ на една национална литература – с други думи на литературен канон „за износ“. Българската литература никога не е била особено превеждана в чужбина, което превръща всяка нейна преводна антология в още по-интересен обект за изследване, особено най-ранните подобни издания, които са във фокуса на настоящия текст.

Като говорим за преводните антологии, трябва да напомним, че изобщо антологиите са относително късно явление в българската литература. Това е структурна особеност, която се дължи както на литературния контекст, така и на спецификите на самата антологийна форма. За нея е характерна висока степен на селективност и репрезентативност, които се достигат на един по-напреднал етап от развитието на националната литература. Подобно на канон-формирането, антологизирането изисква не само натрупване на масив от текстове в литературното поле, но и оформ-

* В един по-ранен вариант на английски текстът е четен на международната научна конференция на тема „Canon Formation and Canon Teaching“, организация домакин: Southeast European Academic League (SEAL); партньори: Research Committee on Eastern and South-Eastern Europe; Academic Circle for Comparative Literature (ACCL) – Bulgaria; Bilgi University, Istanbul; New Europe College, Bucharest; University of Bucharest; University of Sofia, София, 1–2 октомври 2005.

¹ Данто, А. *Три десетилетия след края на изкуството*. – В: *Следистории на изкуството*. С., 2001, с. 31.